

Společná tisková zpráva

Asociace soukromého zemědělství ČR, Sdružení vlastníků soukromých a obecních lesů v ČR, Českého svazu ochránců přírody, Pro Silva Bohemica, České společnosti ornitologické, Hnutí DUHA, Spolku vlastníků honebních pozemků a Svazu vlastníků půdy

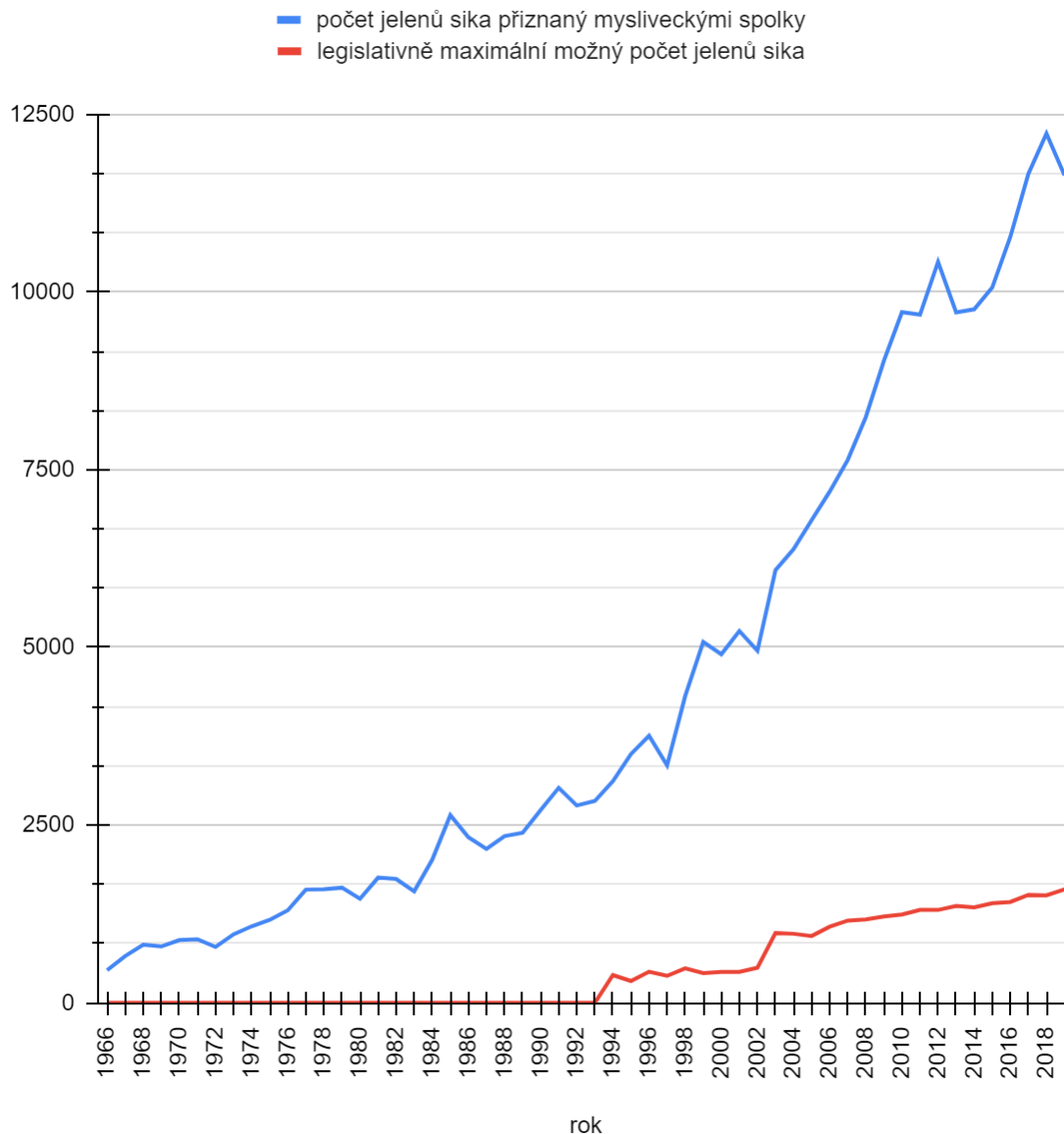
Nezvládnuté stavy spárkaté zvěře decimují přírodu. Exotických býložravců jako jelen sika u nás žije nejméně 8× víc, než umožňuje zákon o myslivosti

čtvrtek 15. dubna 2021

V České republice evidujeme druhou největší evropskou populaci tohoto východoasijského druhu jelena. Na prvním místě je Skotsko, kde jelena sika již musejí lovit profesionálové. Rychlé rozšiřování jeho výskytu v ČR přináší křížení a s ním spojené zničení populace našeho původního jelena evropského. Přemnožení sikové navíc způsobují lesníkům i zemědělcům rozsáhlé škody a devastují ekosystémy. Současná podoba mysliveckého hospodaření na řešení tohoto problému prokazatelně nestačí, hlavní nadějí pro vyvážené ekosystémy českých lesů je tak prosazení změn v aktuálně projednávané novele zákona o myslivosti v Poslanecké sněmovně.

Informace o vykazovaných početních stavech populace jelenů sika v ČR přináší každoročně myslivecká statistika. Prezentované stavy jsou ale založené na podhodnocených údajích myslivců. Přesto přiznané počty jelenů sika dlouhodobě rostou. Dle aktuálních mysliveckých dat [1] jejich stav téměř osmkrát převyšuje maximální možný počet daný zákonem o myslivosti. Tedy takový počet, kdy zvěř nezasahuje škodlivě do ekosystému a nezpůsobuje výrazné škody v lesích a na polích. Obrovská stáda jelenů sika na Plzeňsku připomínající spíše migraci pakoňů po afrických pláních jsou často natáčena řidiči a turisty [2].

Lesníci, ekologové i vlastníci lesů a zemědělských pozemků dlouhodobě upozorňují, že dochází k porušování zákona o myslivosti, který v praxi nefunguje. Početní stavy jelenů sika za posledních dvacet let vzrostly v rozporu se zákonem o myslivosti nejméně na dvojnásobek za nečinného přihlížení Ministerstva zemědělství a jím řízené státní správy.

graf: Porovnání vývoje početních stavů jelena siky přiznaných myslivci a legislativně maximálně možných stavů dle údajů Ministerstva zemědělství [3]

Jelen sika unikl z původně oborních mysliveckých chovů do naší přírody v první polovině 20. století a již v padesátých letech způsoboval lokální problémy. Další prudké rozšiřování areálu jeho výskytu a eskalace problémů s nežádoucí hybridizací a škodami v lesích i na polích byla způsobena tím, že jelena siku myslivci vítají s otevřenou náručí jako zpestření loveckých příležitostí, trofejí i zvěřiny. Umožnila jim to naprosto benevolentní a dosud přetrvávající legislativa i přístup státní správy. [4,5]

Tristní stav mohou nyní napravit poslanci a poslankyně. Vládní návrh novely zákona o myslivosti, který na konci března prošel 1. čtením v poslanecké sněmovně, však neodpovídá potřebám dnešní krajiny. Proto osm významných profesních a nevládních organizací již v polovině července loňského roku deklarovalo jednotný postup a navrhuje nejpotřebnější změny

a doplnění vládního návrhu, které je třeba urychleně v zákonu o myslivosti zakotvit [6]. Koalice organizací požaduje **ve veřejném zájmu** především nastavení rovnováhy mezi početností spárkaté zvěře a krajinou transparentním plánováním lovu spárkaté zvěře v závislosti na způsobených škodách a jeho vykonatelnost: vysoké škody = vysoký odlov, přiměřené škody = udržování stabilní populace, nízké škody = možné zvýšení početnosti spárkaté zvěře. K tomu má pomoci i umožnění lovu majitelům a pachtýřům pozemků a snížení minimální výměry pro vytvoření vlastní honitby.

Stanoviska zástupců vybraných organizací k důsledkům nedostatečné výše lovu spárkaté zvěře v ČR:

ASOCIACE SOUKROMÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR: „*Vlastníci honebních pozemků, zemědělci a lesníci vytvářejí na svých hospodářstvích a pozemcích životní prostředí pro všechny druhy zvířat včetně spárkaté zvěře a zároveň nesou zásadní náklady spojené s chovem zvěře. Mají proto největší zájem na udržení rovnováhy v přírodě, a proto by zákon o myslivosti měl výrazně zvýšit jejich práva na ovlivnění chovu i lovu zvěře. Současná legislativní úprava nefunguje a v praxi dochází k neustálému zvyšování škod jak v lesích, tak na polích, výrazným nadstavům spárkaté zvěře a to vše v době klimatické změny a historicky největší kalamity našich lesů. Nejklíčovějšími příklady nefungování současného zákona o myslivosti je mnohonásobně přemnožení černé zvěře a nepůvodního jelena siky. Ten proniká do dalších oblastí České republiky a jeho hybridizací s jelenem evropským dochází k postupnému zániku genofondu našeho původního významného druhu zvěře, který byl v historii vždy nazýván zvěří královskou. Takový je současný stav české myslivosti, která v dobách socialismu opustila své staré tradice, kdy hospodář zastával úlohu myslivce, lesníka i zemědělce.*“ **Jaroslav Šebek, předseda Asociace soukromého zemědělství ČR**

SDRUŽENÍ VLASTNÍKŮ SOUKROMÝCH A OBECNÍCH LESŮ V ČR: „*Každoroční nárůst výše odlovu jelena siky potvrzuje názor o narůstající populaci tohoto druhu. Stávající systém myslivosti nedokáže tento populační boom zastavit a redukovat každoroční přírůstek. Z toho plynou pro majitele lesních pozemků škody na lesních porostech. A z hlediska kvalitního chovu jelenovitých se obávám, že genetické křížení siky s jelenem evropským navždy zničí naši královskou zvěř. Zde platí staré české přísloví Všeho moc škodí....*“ **Richard Podstatzký-Thonsern, místopředseda Sdružení vlastníků soukromých a obecních lesů v ČR**

Hnutí DUHA: „*Bez dočasného snížení stavů spárkaté zvěře se nám nepodaří obnovit pestré smíšené lesy, protože většinu mladých listnáčů a jedliček tato zvěř spase. Miliardové dotace na obnovu lesů skončí v jejich žaludcích. Vrcholem pomyslného ledovce jsou enormní počty nepůvodního asijského jelena siky, který kromě malých stromků likviduje i domácího jelena evropského, se kterým se kříží a kříženci nahrazují naše původní jeleny.*“ **Jaromír Bláha, lesnický expert Hnutí DUHA**

PRO SILVA BOHEMICA: „*Zvěře může být v krajině tolik, aby se lesy dokázaly zmlazovat a vyvíjet převážně přirozeně a jejich ochrana nemusela být celoplošná, ale soustředěná na druhy*

dřevin zvěří nejvíce poškozované. Fungovalo to tak dříve, musí to tak být i dnes.” Milan Hron, předseda Pro Silva Bohemica

ČESKÝ SVAZ OCHRÁNCŮ PŘÍRODY: „Vysoké stavy spárkaté zvěře jsou limitním faktorem nejen pro obnovu stabilních smíšených lesů, ale také pro biodiverzitu lesů. Především přemnožení divočáci fungují jako dokonalý vysavač. Doslova vyluxují a sežerou vše, na co narazí, včetně mláďat druhů hnízdících na zemi, jako jsou například koroptve či zajáci.” **Karel Kříž, výkonný místopředseda Českého svazu ochránců přírody**

Kontakty:

Jaroslav Šebek, předseda ASZ ČR, 777 032 332, jaroslav.sebek@asz.cz

Richard Podstatzký-Thonsern, místopředseda Sdružení vlastníků soukromých a obecních lesů v ČR, 603 267 625, podstatzky@post.cz

Jaromír Bláha, lesnický expert Hnutí DUHA, 731 463 929, jaromir.blaha@hnutiduha.cz

Milan Hron, předseda Pro Silva Bohemica, 608 885 525, predseda@prosilvabohemica.cz

Petr Stýblo, ředitel kanceláře ČSOP, 602 395 473, petr.styblo@csop.cz

Aleš Miklík, tiskový mluvčí Hnutí DUHA, 731 465 279, ales.miklik@hnutiduha.cz

Poznámky:

[1] aktuální myslivecká statistika je dostupná na:

<https://www.czso.cz/documents/10180/122461942/1000052002.pdf/65771699-a608-463c-8f04-51fc550a7469?version=1.1>

[2] videa obrovských stád jelenů sika:

https://www.youtube.com/watch?v=akIBegp4xFg&ab_channel=Mr.Hofmann

https://www.youtube.com/watch?v=Dh62sqrMBbA&ab_channel=miroslavprchal

https://www.youtube.com/watch?v=cFbH6o9iWu0&ab_channel=VeronikaLuk

https://www.youtube.com/watch?v=0KyBEGhWkVk&ab_channel=OldrichFuss

https://www.youtube.com/watch?v=0KyBEGhWkVk&ab_channel=OldrichFuss

[3] Souhrnná data myslivecké evidence za území ČR od roku 1966 dostupná na:

<http://www.uhul.cz/ke-stazeni/ostatni/myslivecke-statistiky-od-roku-1960>.

[4] více o historii šíření jelena siky v ČR v časopisu Myslivost vydávaného Českomoravskou mysliveckou jednotou: <https://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/Myslivost/2010/Srpen---2010/Jelen-sika-japonsky---plizive-nebezpeci-genofond>

[5] více k rizikům hybridizace v pořadu Tisíc let české myslivosti:

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/10169538516-tisic-let-ceske-myslivosti/211563231120008/video/163541>

[6] více na: <https://www.asz.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/vlastnici-sedlaci-lesnici-a-ochranari-poprve-spolecne-k-novele-zakona-o-myslivosti.html>